

Texten är från 2010-06-24
Artikelnummer JS1001
Version 2

Nytt för tvärvillkoren 2010

I Miljöhousesyn hittar du enkelt tvärvillkoren som gäller dig

I år ger Jordbruksverket inte ut någon broschyr om tvärvillkor. Du hittar allmän information om tvärvillkoren här på vår webbplats. Vilka tvärvillkor som gäller för just ditt företag kan du enkelt ta reda på med hjälp av e-tjänsten Miljöhousesyn, www.miljohusesyn.nu. Miljöhousesyn finns också som broschyr.

Miljöhousesyn är framtagen av LRF i samarbete med Jordbruksverket och andra myndigheter. Det kostar inget att använda tjänsten eller beställa broschyren. Du behöver inte vara medlem i LRF.

Skydd av landskapselement på åkermark

Enligt svenska bestämmelser är det i hela landet sedan länge förbjudet att förstöra landskapselement. En del av de här bestämmelserna blir i år ett tvärvillkor. Det nya tvärvillkoret handlar om att du inte får skada eller ta bort öppna diken, stenmurar, småvatten eller träd som står ensamma på åkermark, så kallade solitärträd. Det här gäller på åkermark i södra Sveriges mest utpräglade slättbygder, det vill säga stödområde 9 (se nedan). För småvatten och solitärträd får du inte jordbearbeta marken inom en 2 meter bred zon. Här kan du läsa mer om skydd av landskapselement på åkermark.

Mer om skydd av landskapselement på åkermark

Det är förbjudet att förstöra landskapselement i Sverige. Det förbudet gäller sedan länge. Landskapselement är till exempel öppna diken, stenmurar, småvatten och träd som står ensamma på åkermark, så kallade solitärträd.

Från och med 2010 införs ett tvärvillkor om skydd av landskapselement. Det är de fyra landskapselementen ovan som omfattas av tvärvillkoret. Tvärvillkoret gäller på åkermark i stödområde 9 (se nedan).

Att den här regeln om skydd av landskapselement på åkermark nu blir ett tvärvillkor, betyder att om du skadar eller förstör något av landskapselementen ovan, så kan det förutom böter eller andra påföljder, även bli avdrag på dina stöd.

Därför har den här regeln blivit tvärvillkor

Skälet till att Jordbruksverket har valt ut dessa landskapselement och bara på åkermark i slättbygder, det vill säga stödområde 9, finns i den EG-förordning som styr tvärvillkoren. Där nämns att skydd av landskapselement behövs för att motverka negativa miljöeffekter av att den tidigare uttagsplikten inte längre finns kvar. Jordbruksverket har bedömt att miljöeffekten av uttagsplikten var störst på åkermark i slättbygd.

Du får räkna in landskapselementen i areal du kan söka stöd för

Som en följd av att dessa landskapselement är kopplade till tvärvillkoren får du räkna in dem i den areal du kan söka stöd för. Det gäller bara i stödområde 9 (se nedan) och under följande förutsättningar:

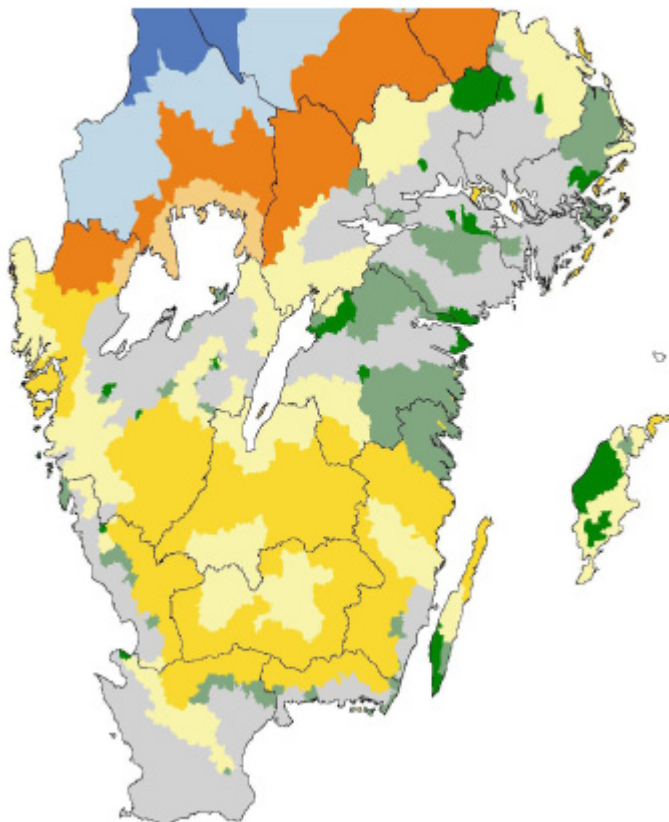
- Stenmurar och öppna diken ska ligga på åkermark eller mellan åkermarksblock som ligger intill varandra. Om dessa element däremot gränsar mot betesmark,

skog eller till exempel tomtmark, ingår de inte i tvärvillkoren, och du kan därför inte räkna in dem i areal du kan söka stöd för.

- Öppna diken ska vara minst 0,5 meter breda och 0,3 meter djupa, mätt vid släntkanten.
- Träd som står ensamma (solitärträd) och småvatten ska vara helt omgivna av åkermark. Dessutom ska det finnas en minst 2 meter bred skyddszon kring dem. Skyddszonen räknas från trädstammens yta eller småvattnets gräns mot åkermarken. Inom skyddszonen får du inte plöja eller jordbearbeta marken på annat sätt.
- När det gäller småvatten är tippning förbjuden.
- Solitärträd ska vara lövträd med en kronvidd om minst 5 meter.
- Småvatten ska ha en yta om max 0,10 hektar, inklusive den omgivande slänten.

Vanligtvis ingår redan dessa element i blockarealen. Om du har landskapselement som inte redan är inräknade i dina jordbruksblock kan du be länsstyrelsen ändra blockgränserna. Läs i anvisningarna till SAM-ansökan hur du ska anmäla ändringar av block.

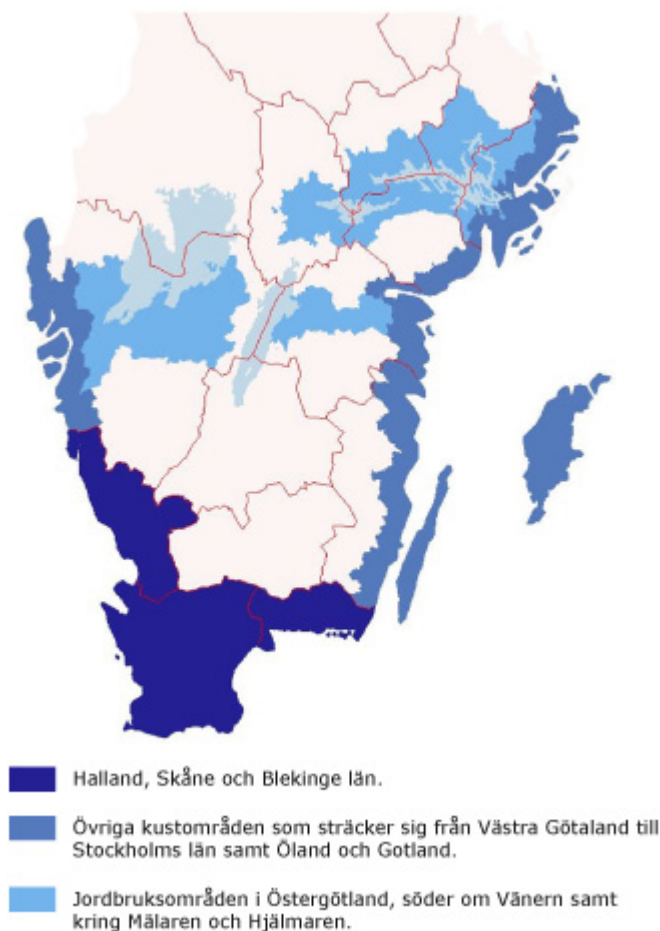
Stödområde 9

Spridning av gödsel inom känsliga områden

Det finns nya regler för spridning av gödsel i känsliga områden. Nyheterna medför ökade krav på dokumentation och minskade möjligheter att sprida gödsel under hösten och vintern samt intill vattendrag.

Känsliga områden

Journalföring av får och getter

Från och med den 31 december 2009 ska fler uppgifter föras in i stalljournalen för får och getter. Bland annat utökas journalen med uppgifter om födselar, dödsfall och individnummer, i de fall individnummer ska finnas.

Bestämmelser om bevattning blir tvärvillkor

Bestämmelserna om tillstånd för bevattning enligt miljöbalken är från och med i år ett tvärvillkor.

Vad är tvärvillkor?

Tvärvillkoren är vissa regler som du måste följa för att få full utbetalning av dina jordbrukarstöd. De flesta tvärvillkoren är inga nya regler, utan de finns i svensk lagstiftning eller EU:s lagstiftning sedan tidigare. Syftet med tvärvillkoren är att få fler lantbrukare att bli ännu bättre på att följa den lagstiftning som gäller. Det är svårt att motivera att jordbrukarstöd betalas ut till en lantbrukare som till exempel bryter mot djurskydds- eller miljöreglerna. Alla lantbrukare i EU måste följa tvärvillkoren.

Genom att följa tvärvillkoren bidrar du till att bevara jordbruksmarken i gott skick, förbättra den yttre miljön och djurmiljön, minska smittspridning och få säkrare livsmedel.

Vilka bestämmelser är tvärvillkor?

Tvärvillkoren är bestämmelser inom områdena miljö, folkhälsa, växtskydd, djurhälsa och djurskydd. Dessutom finns det tvärvillkor som handlar om hur du ska sköta din åkermark, betesmark och slätteräng.

För att enkelt ta reda på vilka tvärvillkor som gäller just ditt företag, kan du använda e-tjänsten Miljöhousesyn. Läs mer under Miljöhousesyn, eller gå direkt till e-tjänsten som du hittar på www.miljohusesyn.nu. Via länken hittar du också information om hur du får tag på Miljöhousesyn som broschyr.

Extra tvärvillkor för miljöersättningar

Du som har ett åtagande för miljöersättning måste också följa några extra tvärvillkor. Dessa gäller när du lagrar och sprider gödsel, när du måste ha höstbevuxen mark och när du använder växtskyddsmedel.

Du som har sökt stöd ansvarar för att tvärvillkoren följs hela året

Det är du som har sökt jordbrukarstödet som har ansvar för att tvärvillkoren följs i din jordbruksverksamhet och på all din jordbruksmark. Det gäller även om arbetsuppgifterna utförs av någon annan, till exempel en maskinstation. Tänk på att du ansvarar för att tvärvillkoren följs under hela kalenderåret.

Undvik de vanligaste felen

Många lantbrukare har fått avdrag på sina stöd på grund av brister som kunde ha åtgärdats ganska enkelt. Tänk på det här för att undvika de vanligaste felen:

- Se till att varje år hålla din åker fri från sly och igenväxning.
- Se till att varje år hålla efter sly och igenväxning på din betesmark och slätteräng. Betesmarken ska betas, slätterängen ska slås och skörden ska föras bort.
- Kom ihåg att rapportera händelser som gäller dina nötkreatur till CDB inom 7 dagar.
- Följ reglerna för djurmärkning och se till att beställa ersättningsbrickor direkt när du märker att ditt djur tappat en bricka.
- Följ reglerna för hur du ska sköta dina djur och hur du ska utforma dina djurstallar.

Du hittar mer information om de här tvärvillkoren i Miljöhousesyn. När det gäller djurmärkning hittar du även information på våra sidor om att:

[Märka, journalföra och registrera nötkreatur](#)

[Märka, journalföra och registrera grisar](#)

[Märka, journalföra och registrera får eller getter](#)

Du hittar också mer information om hur du ska sköta dina djur på våra sidor om:

[Nötkreatur](#)

[Grisar](#)

[Fjäderfån](#)

[Får och getter](#)

[Hästar](#)

[Pälsdjur](#)

[Renar](#)

De flesta stöd berörs

Om du inte följer tvärvillkoren kan det bli avdrag på de här stöden:

- gårdsstödet
- miljöersättningar
- kompensationsbidraget
- handjursbidraget
- stödet för kvalitetscertifiering
- stödet till mervärden i jordbruket
- stödet för stärkelsepotatis

Om du inte följer de extra tvärvillkoren kan det bli avdrag på dina miljöersättningar

Förutom tvärvillkoren finns det särskilda regler för varje stöd. Du måste också följa stödreglerna för att få full utbetalning. Läs mer om stödregler under respektive stöd till vänster.

Du kan få rådgivning

Du kan få rådgivning om tvärvillkor och arbetarskydd. Rådgivningen genomförs vid ett besök på din gård och anpassas efter förutsättningarna på din gård. Du betalar bara 30 procent av vad rådgivningen egentligen kostar. Resten finansieras av landsbygdsprogrammet. Till höger hittar du en lista med organisationer som erbjuder tvärvillkorsrådgivning. Där hittar du också den checklista som används vid rådgivningen.

Vill du veta mer?

Ring din länsstyrelse om du har frågor om tvärvillkoren. Länsstyrelsen kan ordna kurser om tvärvillkoren. Kurserna är gratis för dig som söker något av de stöd som berörs av tvärvillkoren. Länsstyrelserna kan även ordna andra aktiviteter för att informera om tvärvillkoren.

Miljöhusesy

I år ger Jordbruksverket inte ut någon broschyr om tvärvillkor. Du hittar allmän information om tvärvillkoren här på vår webbplats. Vilka tvärvillkor som gäller för just ditt företag tar du enkelt reda på med hjälp av e-tjänsten Miljöhusesy, www.miljohusesyn.nu. Via länken hittar du också information om hur du får tag på Miljöhusesy som broschyr.

Miljöhusesy är framtagen av LRF i samarbete med Jordbruksverket och andra berörda myndigheter. Det kostar inget att använda tjänsten eller beställa broschyren. Du behöver inte vara medlem i LRF.

I Miljöhusesy finns många regler som rör jordbruksföretag

Miljöhusesy innehåller alla regler som ett jordbruksföretag måste följa inom områdena:

- miljö
- djurskydd
- foder- och livsmedelssäkerhet

Miljöhusesy innehåller också tvärvillkoren om hur du ska sköta din jordbruksmark och vissa regler inom arbetsmiljö.

Eftersom tjänsten är heltäckande på de områden som anges ovan, så kan du känna dig trygg med att du inte missar något. Det är tydligt markerat vilka regler som är tvärvillkor och extra tvärvillkor.

Du får en checklista med regler som gäller just ditt företag

I Miljöhusesy kan du enkelt ta reda på vilka regler som gäller just ditt företag. Du anger var i landet din gård ligger, hur mycket jordbruksmark och hur många djur av olika slag du har. Sedan får du en checklista med alla regler som gäller för just ditt företag. Du kan se alla tvärvillkor som du berörs av i en skild lista, om du vill det.

Med hjälp av listan kan du själv gå igenom din gård och tänka efter om du redan uppfyller alla reglerna eller om det finns brister som du behöver åtgärda.

Kontroller och avdrag

Så här går kontrollerna till

Länsstyrelsen kontrollerar alla tvärvillkor hos en viss andel av dem som söker stöd. Det är inte alltid du får veta i förväg att du ska få en kontroll. Om du har både växtodling och djurhållning kan det vara olika kontrollanter som tittar på olika tvärvillkor vid olika tillfällen under året.

Om Livsmedelsverket, Jordbruksverket eller kommunen upptäcker att du inte har följt tvärvillkor inom de områden som de ansvarar för kan de rapportera felen till länsstyrelsen.

Om du inte följer tvärvillkoren

Om en kontroll visar att du inte har följt något tvärvillkor beslutar länsstyrelsen hur många procent som ska dras av från utbetalningen av dina jordbrukarstöd. Första gången ett fel upptäcks blir avdraget normalt 3 procent, men det kan sänkas till 1 procent eller höjas till 5 procent beroende på hur stort felet är. Om samma sorts fel upptäcks mer än en gång blir avdraget högre. I mycket allvarliga och avsiktliga fall kan avdraget bli upp till 100 procent. I extrema fall kan du dessutom bli utesluten från att få söka stöd året efter att du brutit grovt mot tvärvillkoren.

Exempel 1

Lisa har sökt gårdsstöd, kompensationsbidrag och två olika miljöersättningar som sammanlagt kommer att ge 500 000 kronor. Vid en kontroll har länsstyrelsen upptäckt att Lisa har glömt att i rätt tid efter slakt rapportera ut 1 av sina 90 nötkreatur från CDB. Detta är en tvärvillkorsöverträdelse som leder till 1 procent avdrag på alla de stöd Lisa har sökt. I stället för 500 000 kronor får hon därför ut 495 000 kronor. Lisa förlorade alltså 5 000 kronor på att hon missat rapporteringen av ett djur till CDB.

Om länsstyrelsen ser att du inte har följt en svensk bestämmelse, som ställer högre krav på dig än motsvarande EU-bestämmelse, är det ändå enligt EU-nivån du bedöms när det gäller tvärvillkoren. Det kan innebära att du måste åtgärda vissa brister för att nå upp till de svenska kraven, men att du ändå slipper avdrag på stöden.

Om du inte följer de extra tvärvillkoren

Om du inte följde extra tvärvillkoren så kommer det att påverka utbetalningen av dina miljöersättningar med ett åtagande som börjar 2007 eller senare. Avdragets storlek är uppbyggt på samma sätt som avdragen för de övriga tvärvillkoren. Skillnaden är att avdraget bara påverkar utbetalningen av dina miljöersättningar.

Exempel 2

Lars har sökt miljöersättningar som sammanlagt kommer att ge 100 000 kronor i utbetalning. Vid en kontroll har länsstyrelsen upptäckt att Lars har använt växtskyddsmedel trots att hans tillstånd och kunskapsbevis för att få använda växtskyddsmedel är för gamla. Det är en överträdelse som leder till 3 procent avdrag på de miljöersättningar som Lars har sökt. I stället för 100 000 kronor får Lars därför ut 97 000 kronor.

Vill du veta mer?

Läs mer om kontroller och om hur länsstyrelsen bedömer. Du hittar informationen till höger. Där hittar du också de bedömningsvägledningar som kontrollanterna använder sig av när de kontrollerar.